

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту

Допущено до захисту

Завідувач кафедри
д.е.н., професор Лоханова Н.О.

« ___ » _____ 2017 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»
(назва магістерської програми)

на тему: «ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ
(НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КЛІМАТСПЕЦСЕРВІС»)»

Виконавець:

студентка ЦЗФН, групи М-1

Панова Ольга Сергіївна
(прізвище та ім'я по батькові)

_____ (підпис)

Науковий керівник:

к.е.н., доцент _____
(науковий ступінь, вчене звання)

Добрунік Тетяна Пилипівна
(прізвище та ім'я по батькові)

_____ (підпис)

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	6
1.1. Сутність дебіторської заборгованості та її класифікація	6
1.2. Оцінка та визнання дебіторської заборгованості згідно із законодавством України	13
1.3. Регулювання дебіторської заборгованості в сучасних умовах	20
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТОВ «КЛІМАТСПЕЦСЕРВІС»	25
2.1. Характеристика господарської діяльності ТОВ «КліматСпецСервіс»	25
2.2. Документальне оформлення дебіторської заборгованості	30
2.3. Облік розрахунків з покупцями та замовниками	34
2.4. Створення та облік резерву сумнівних боргів	39
2.5. Проблемні питання обліку розрахунків з різними дебіторами	45
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І АУДИТ СТАНУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТОВ «КЛІМАТСПЕЦСЕРВІС»	51
3.1. Аналіз структури та динаміки дебіторської заборгованості ..	51
3.2. Аналіз взаємозв'язку дебіторської заборгованості та ліквідності підприємства	63
3.3. Особливості аудиту дебіторської заборгованості	69
3.4. Економіко-математичне моделювання розрахунків з дебіторами	75
ВИСНОВКИ	80
Список використаних джерел	87
Додатки	92

ВСТУП

Актуальність обраної теми дослідження. Нестабільність економічної ситуації в Україні впливає на погіршення стану розрахунків між підприємствами, істотне збільшення ризиків реалізації товарів (послуг) на умовах відстрочки оплати. Низька платоспроможність підприємств викликає зростання обсягів дебіторської заборгованості. Якщо у підприємства є величезна дебіторська заборгованість, це означатиме, що кошти є, але вони тимчасово недоступні (неможливо розраховувати на прибутки, тому що кошти «не працюють»). Підвищена увага до стану дебіторської заборгованості є досить актуальною, адже стабільний фінансовий стан підприємства значною мірою залежить саме від наявності та ефективного управління цією заборгованістю. Таким чином, бухгалтери будь-якого підприємства повинні уважно відноситися до обсягів дебіторської заборгованості та не допускати її непогашення. Завдяки створенню ефективної моделі обліку дебіторської заборгованості підприємство має можливість підвищувати показники ліквідності своєї діяльності, своєчасно отримувати необхідну інформацію щодо прийняття управлінських рішень та уникати ризиків неплатоспроможності.

Мета дослідження:

- вивчення теоретичних аспектів обліку дебіторської заборгованості;
- дослідження практики показників обліку, аналізу і аудиту на конкретному підприємстві;
- закріплення та поглиблення фахових знань, отриманих в процесі навчання;
- розробка шляхів удосконалення обліку, аналізу і аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві.

Завдання дослідження:

- розкрити економічну сутність, умови виникнення та класифікацію дебіторської заборгованості;

- проаналізувати нормативно-правове регулювання обліку дебіторської заборгованості;
- дослідити особливості організації обліку дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві;
- оцінити повноту відображення здійснених операцій в бухгалтерському обліку і перевірити правильність даних звітності;
- провести економічний аналіз і аудит дебіторської заборгованості у складі активів підприємства;
- проаналізувати структуру та динаміку дебіторської заборгованості досліджуваного підприємства;
- застосувати економіко-математичне моделювання щодо оптимізації розрахунків з дебіторами за допомогою програмного продукту AnyLogic;
- узагальнити результати дослідження та розробити обґрунтовані пропозиції щодо шляхів вдосконалення управління дебіторською заборгованістю.

Об'єктом дослідження є система обліку, аналізу і аудиту Товариства з обмеженою відповідальністю «КліматСпецСервіс», де є всі можливості для проведення даного дослідження.

Предметом дослідження є господарські процеси та операції з дебіторами, пов'язані як із виникненням, так і з погашенням дебіторської заборгованості.

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи опрацьовано та узагальнено теоретичний і практичний матеріал з обраної тематики із використанням загальнонаукових і специфічних методів пізнання. Методологічною базою наукового дослідження є положення діалектичного методу пізнання явищ і процесів та їх безперервний взаємозв'язок. Основними загальнонауковими методами дослідження, що застосовувалися при написанні даної роботи, виступали: аналіз (для проведення досліджень головних сутнісних характеристик об'єкта дослідження та особливостей його функціонування у контексті тематики даного дослідження); синтез (для певних узагальнень, важливих для тематики дослідження оціночних параметрів у їхньому

взаємозв'язку та взаємозалежності); порівняння (переважно для оцінки поточних і прогнозованих параметрів діяльності об'єкта дослідження); індукція й дедукція (у процесі постановки завдань дослідження); статистична обробка інформації та вибіркові спостереження (при вивченні первинної документації, реєстрів бухгалтерського обліку а також звітності досліджуваного підприємства).

Інформаційна база дослідження. Питанням обліку, аналізу і аудиту дебіторської заборгованості присвячені наукові праці багатьох вчених-економістів і практиків, таких як: Бутинець Ф. Ф. [2], Валуєв Б. І. [3], Голов С. Ф. [9], Івашкевич В. Б. [15], Сопко В. В. [34], Ткаченко Н. М. [35] та інші. Більшість досліджень розкриває проблеми обліку і аналізу дебіторської заборгованості в умовах стабільної економіки країни, а питання її обліку в умовах економічної нестабільності залишаються недостатньо вирішеними. При написанні даної кваліфікаційної роботи були використані: підручники та наукові публікації вітчизняних і закордонних авторів; чинне законодавство України; інші законодавчі та нормативно-правові акти, що регламентують облік дебіторської заборгованості; фінансова звітність ТОВ «КліматСпецСервіс» за 2014-2016 роки.

Публікації та апробація результатів дослідження. Систематизація та уточнення теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення методики обліку, аналізу і аудиту розрахунків підприємства з дебіторами, знайшли своє відображення у підготовці до друку наукової статті «Проблемні питання обліку, аналізу і аудиту дебіторської заборгованості в сучасних умовах».

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що в організації роботи бухгалтерії ТОВ «КліматСпецСервіс» з'явиться необхідний імпульс до оптимізації діяльності, прискориться оперативність інформації, що сприятиме більш ефективному управлінню розмірами та термінами погашення дебіторської заборгованості.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох глав, висновків, списку використаних джерел і додатків.

ВИСНОВКИ

На підставі вивченої практики обліку і аналізу дебіторської заборгованості ТОВ «КліматСпецСервіс» можна зробити висновок, що облік цієї заборгованості ведеться відповідно до нормативних і законодавчих документів.

Для ведення обліку в ТОВ «КліматСпецСервіс» встановлена комп'ютерна програма «1С: підприємство 7.7: «Бухгалтерія для України», яка доопрацьована і удосконалена.

Для обліку довгострокової дебіторської заборгованості використовують активний балансовий рахунок 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість». До цього рахунку бухгалтерією ТОВ «КліматСпецСервіс» відкрито субрахунок 183 «Інша дебіторська заборгованість» з метою обліку безвідсоткових позик робітникам підприємства. Аналітичний облік довгострокової дебіторської заборгованості ведеться по кожному дебітору, за видами заборгованості, строкам її виникнення та погашення.

Аналітичний облік розрахунків з покупцями і замовниками ведеться по кожному покупцеві і замовникові, по кожному пред'явленому до сплати рахунку. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (рядок Балансу 1125) зменшилася на 31.12.2016 року за рахунок сплати боргів ПрАТ «Спецавтоматика» та ФОП «Романенко».

Під час проведення аналізу дебіторської заборгованості ТОВ «КліматСпецСервіс» було встановлено, що за період з 2014 року по 2016 рік засоби у розрахунках або дебіторська заборгованість підприємства у загальній сумі оборотних коштів коливається від 94,94% (у 2014 році) до 85,31 % (у 2016 році). Тобто відбувається постійне її зменшення, тому було проведено більш детальний аналіз дебіторської заборгованості за цей період та виявлено причини даних коливань. Так, аналіз складу, структури та динаміки дебіторської заборгованості показав, що у 2016 році порівняно з 2014 роком дебіторська заборгованість підприємства збільшилась на 254,1 тис. грн. Дане збільшення було викликано збільшенням іншої поточної дебіторської заборгованості на

407,3 тис. грн. та її питома вага в загальній сумі дебіторської заборгованості зросла на 8,45 п.п. Також відбулось збільшення дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 5,3 тис. грн. і її питома вага в загальній сумі дебіторської заборгованості зросла на 0,16 п.п. При цьому дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги зменшилась на 158,5 тис. грн. і її питома вага в загальній сумі дебіторської заборгованості зменшилась на 8,61 п.п. Дані зміни були викликані збільшенням дебіторської заборгованості у 2016 році порівняно з 2015 роком на 326,4 тис. грн., а у 2015 році порівняно з 2014 роком загальна сума дебіторської заборгованості зменшилась на 72,3 тис. грн.

Збільшення дебіторської заборгованості у 2016 році порівняно з 2015 роком було викликано збільшенням іншої поточної дебіторської заборгованості на 453,9 тис. грн. і її питома вага в загальній сумі дебіторської заборгованості зросла на 7,77 п.п. Також збільшилась дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом на 5,2 тис. грн. і її питома вага в загальній сумі дебіторської заборгованості зросла на 0,14 п.п. Але у цьому періоді дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги зменшилась на 132,7 тис. грн. і її питома вага в загальній сумі дебіторської заборгованості зменшилась на 7,91 п.п.

У 2015 році порівняно з 2014 роком зменшення загальної суми дебіторської заборгованості було викликано зменшенням іншої поточної дебіторської заборгованості на 46,6 тис. грн. хоча її питома вага в загальній сумі дебіторської заборгованості зросла на 0,68 п.п. Також відбулось зменшення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 25,8 тис. грн. і її питома вага в загальній сумі дебіторської заборгованості зменшилась на 0,7 п.п. У цьому періоді спостерігалось незначне збільшення дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 0,1 тис. грн. та її питома вага в загальній сумі дебіторської заборгованості зросла на 0,02 п.п.

Аналіз показав, що в ТОВ «КліматСпецСервіс» інша поточна дебіторська заборгованість займає найбільшу питому вагу у загальній сумі дебіторської заборгованості та відбувається постійне її збільшення: 2014 рік – 83,06%, 2015 рік – 83,74 % та 2016 рік – 91,51%. Тому було проведено більш детальний

аналіз даного виду дебіторської заборгованості, під час якого було встановлено, що за період з 2014 року по 2016 рік відбулось збільшення іншої поточної дебіторської заборгованості на 407,3 тис. грн. Так, у 2016 році порівняно з 2015 роком відбулось збільшення іншої поточної дебіторської заборгованості на 453,9 тис. грн., а у 2015 році порівняно з 2014 роком інша поточна дебіторська заборгованість зменшилась на 46,6 тис. грн. Дані зміни були викликані, у 2015 році порівняно з 2014 роком, зменшенням розрахунків по фінансовим інвестиціям у статутний капітал на 66,6 тис. грн., а розрахунки по безвідсотковим кредитам робітникам збільшилися на 20,0 тис. грн.

У 2016 році порівняно з 2015 роком відбулось збільшення іншої поточної дебіторської заборгованості за розрахунками по фінансовим інвестиціям у статутний капітал на 365,9 тис. грн. та збільшення розрахунків по безвідсотковим кредитам робітникам на 88,0 тис. грн.

За результатами розрахунків ми можемо зробити висновок, що за аналізований період відбуваються постійні коливання то по збільшенню, то по зменшенню дебіторської заборгованості, тому нами було проведено аналіз впливу зміни дебіторської заборгованості на оборотність оборотних коштів ТОВ «КліматСпецСервіс».

Під час аналізу показників оборотності дебіторської заборгованості було виявлено, що за аналізований період в ТОВ «КліматСпецСервіс» відбуваються постійні коливання коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості, тобто у 2015 році порівняно з 2014 роком він збільшився у 2,21 разу, у 2016 році порівняно з 2015 роком він зменшився у 2,31 разу, а у 2016 році порівняно з 2014 роком він зменшився у 0,1 разу. Таким чином, на підприємстві відбувається то зменшення, то збільшення тривалості періоду погашення дебіторської заборгованості, так у 2014 році тривалість періоду погашення дебіторської заборгованості складала 172 днів, у 2015 році – 84 днів, а у 2016 році – 181 день, тобто у 2015 році порівняно з 2014 роком оборотність дебіторської заборгованості прискорила на 88 днів, у 2016 році порівняно з 2015 роком уповільнилась на 97 днів, а в цілому за три роки уповільнилась на 9 днів.

Крім того, на підприємстві відбуваються коливання частки середнього розміру дебіторської заборгованості у виручці від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), так у 2014 році частка дебіторської заборгованості у виручці від реалізації складала 48%, у 2015 році – 23%, а у 2016 році – 50%. Таким чином, збільшення частки у 2016 році порівняно з 2014 роком складає 2%.

У зв'язку з вищевикладеним, нами було проведено аналіз впливу чинників на зміну терміну оборотності дебіторської заборгованості. Оборотність дебіторської заборгованості уповільнилась на 97 днів: за рахунок зменшення обсягу реалізації – на 92 дні; за рахунок збільшення середньорічних залишків дебіторської заборгованості – на 5 днів. Із-за уповільнення оборотності дебіторської заборгованості підприємство було вимушено додатково залучити в оборот кошти на суму 1158,18 тис. грн.: $97 \times (4298,4 : 360)$. А це, у свою чергу, негативно вплинуло на ліквідність поточних активів, а отже і на погіршення фінансового стану підприємства.

Для того, щоб перевірити наші висновки у процесі аналізу дебіторської заборгованості нами було проведено контроль співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості, яка належить до позикових коштів та займає значну питому частку в складі джерел коштів підприємства. Так, у 2016 році в ТОВ «КліматСпецСервіс» дебіторська заборгованість перевищує кредиторську заборгованість на 886,6 тис. грн. за рахунок перевищення заборгованості з бюджетом на 17,3 тис. грн. та по іншим видам заборгованості на 869,3 тис. грн. При цьому, кредиторська заборгованість перевищує дебіторську на 458,1 тис. грн. за рахунок заборгованості за товари, роботи, послуги на 451,4 тис. грн. та за розрахунками з оплати праці на 6,7 тис. грн.

Виходячи з порівняльного аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості можливо рекомендувати керівництву підприємства звернути увагу на склад і структуру кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги і виявити причини її зростання за допомогою детального аналізу.

Крім того, значне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською заборгованістю свідчить про високу платоспроможність

підприємства, збільшення ліквідності поточних активів, а отже і на покращення фінансового стану підприємства. Тому було проведено аналіз впливу дебіторської заборгованості на ліквідність підприємства.

У 2015 році значення коефіцієнту поточної ліквідності складало 1,34, за аналізований період він збільшився на 0,1 і на кінець 2016 року склав 1,44. Хоча відбулось незначне збільшення значення коефіцієнту поточної ліквідності, але він не відповідає нормативному значенню, тобто це може вказувати на низький рівень платоспроможності підприємства. Крім того, нами було виявлено, що збільшення коефіцієнта було викликано впливом оборотних активів і він збільшився на 0,03, а також за рахунок впливу поточних зобов'язань відбулось його збільшення на 0,07.

При проведенні розрахунків щодо впливу факторів другого порядку на зміну величини коефіцієнта поточної ліквідності було виявлено, що позитивний вплив оборотних активів у розмірі 0,03 був викликаний збільшенням дебіторської заборгованості – на 326,4 тис. грн., грошових коштів і їх еквівалентів – на 185,3 тис. грн., запасів – на 20,6 тис. грн., що привело до збільшення значення коефіцієнта на 0,019, 0,010 та 0,001 відповідно.

Що стосується впливу суми поточних зобов'язань, то він відбувся за рахунок збільшення кредиторської заборгованості на 500,8 тис. грн., що привело до збільшення значення коефіцієнта на 0,07, при цьому слід відзначити, що на підприємстві відсутні короткострокові кредити банків.

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що в ТОВ «КліматСпецСервіс» збільшення дебіторської заборгованості призвело до збільшення значення коефіцієнта поточної ліквідності на 0,03 та за рахунок впливу кредиторської заборгованості це значення було покращено на 0,07.

Проте, в обліку дебіторської заборгованості ТОВ «КліматСпецСервіс» була виявлена низка недоліків:

– розрахунки з покупцями і замовниками ведуться на однойменному рахунку 361 по всім контрагентам, не виділені на окремі субрахунки покупці, з якими розрахунки відбуваються постійно;

- розрахунки за відшкодуванням завданих збитків на підприємстві ведуться без розподілу їх на те, ким скоєні ці збитки – своїми співробітниками чи сторонніми організаціями;
- не створюється резерв сумнівних боргів, навіть по довгостроковій дебіторській заборгованості;
- під час укладання договорів з покупцями, в цих договорах передбачається, в разі несвоєчасної сплати боргу, тільки сума пені, але відсутня сума індексації боргу, яка передбачена ст. 625 Цивільного кодексу України;
- відсутні контроль та систематизація виписаних рахунків у хронологічному порядку, що приводить до випадків, коли номери документів, виписаних пізніше, мають менший порядковий номер ніж ті, що виписані раніше;
- не використовується субрахунок 681 «Розрахунки за авансами одержаними», а всі отримані аванси відбиваються на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Для усунення вищеназваних недоліків ТОВ «КліматСпецСервіс» можна рекомендувати:

1. Ввести до рахунку 361 «Розрахунки з покупцями і замовниками» декілька субрахунків, а саме:

- 3611 «Розрахунки з ПрАТ «Торговий дім»;
- 3612 «Розрахунки з ПрАТ «Спецавтоматика» та інші.

Це дозволить більш детально вивчати, аналізувати і контролювати розрахунки з цими покупцями і реагувати на випадки несвоєчасної сплати їх заборгованості, це дозволяє зробити програма «1С: Бухгалтерія 7.7».

2. Доцільно до рахунку 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» два субрахунки:

- «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків співробітниками»;
- «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків сторонніми організаціями».

Це дозволить більш оперативно стягувати збитки зі своїх співробітників і пред'являти претензії стороннім організаціям.

3. В договорах з покупцями слід передбачати не тільки суму пені за порушення умов договору, але й суму індексації боргу, згідно до ст. 625 Цивільного кодексу України. Можливо збільшення суми штрафних санкцій призведе до того, що контрагенти будуть зацікавлені у своєчасному погашенні боргу.

4. Підприємству доцільно створювати резерв сумнівних боргів по тих контрагентах, які, як правило, мають прострочену дебіторську заборгованість.

5. Ввести журнал хронологічної реєстрації виписаних рахунків, що дозволить контролювати відповідність дати їх виписки порядковому номеру.

6. Всі отримані аванси відбивати на субрахунку 681 «Розрахунки за авансами одержаними», а не на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

7. Великий термін погашення дебіторської заборгованості відволікає оборотні кошти підприємства і призводить до зниження ефективності його діяльності. З метою збільшення коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості та зниження термінів її погашення необхідно ефективніше проводити роботу з контрагентами щодо оплати відвантаженої продукції та наданих послуг. Необхідно безпосередньо в договорах зменшити терміни надходження грошових коштів від покупців і замовників. У разі непогашення заборгованості в строк направляти своєчасно претензію.

8. Керівництву ТОВ «КліматСпецСервіс» слід звернути увагу на мінімізацію та покращення структури дебіторської заборгованості (особливо – поточних зобов'язань), що сприятиме підвищенню рівня фінансового стану підприємства та зменшенню ризику втрати його ліквідності.

9. Для успішного впровадження і ефективного використання системи управління дебіторською заборгованістю в ТОВ «КліматСпецСервіс» доцільно створити спеціалізований відділ кредитного контролю, основною функцією якого буде зменшення обсягів дебіторської заборгованості.

«01» грудня 2017 р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз : навч. посіб. [теорія та практика] / О. Я. Базилінська. – К. : ЦУЛ, 2009. – 328 с.
2. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручн. / Ф.Ф. Бутинець та ін. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2009. – 912 с.
3. Валуев Б. И. Система хозяйственного учета в промышленности: вопросы теории и методологии: монография / Б. И. Валуев. – Одесса : Пальмира, 2012. – 216 с.
4. Верига Ю. А. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Ю. А. Верига, М. О. Виноградова, О. С. Гусакова, А. Ж. Пшенична. – К. : ЦУЛ, 2008. – 396 с.
5. Верхоглядова Н. І. Бухгалтерський фінансовий облік : навч-практ. посіб. [теорія та практика] / Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна, В. І. Кисла. – К. : ЦУЛ, 2010. – 536 с.
6. Волкова І. А. Фінансовий облік-1: навч. посіб. / І. А. Волкова. – К. : ЦУЛ, 2008. – 228 с.
7. Волкова І. А. Фінансовий облік-2 : навч. посіб. / І. А. Волкова. – К. : ЦУЛ, 2009. – 224 с.
8. Гладких Т. В. Фінансовий облік : навч. посіб. / Т. В. Гладких – К. : ЦУЛ, 2007. – 480 с.
9. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні : навч-практ. посіб. / С. Ф. Голов, О. Г. Величко, С. Я. Зубілевич, В. Н. Костюченко. – Д. : Баланс-Клуб, 2007. – 542 с.
10. Господарський кодекс України, затверджений постановою ВРУ від 16.01.2003 р. № 436-IV (редакція станом на 06.11.2017 р.) [Електронний ресурс]. / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Дебіторська заборгованість : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10, затверджене наказом МФУ від 08.10.99 р. № 237 (редакція станом на 09.08.2013 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

12. Дохід : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15, затверджено наказом МФУ від 29.11.1999 р. № 290 (редакція станом на 09.08.2013 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

13. Загальні вимоги до фінансової звітності : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1, затверджене наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73 (редакція станом на 14.03.2017 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

14. Зобов'язання : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 11, затверджене наказом МФУ від 31.01.2000 р. № 20 (редакція станом на 18.03.2014 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Івашкевич В. Б. Бухгалтерський управленческий учет : учебник / В. Б. Івашкевич. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Экономист, 2011. – 576 с.

16. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (редакція станом на 30.09.2016 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

17. Косміна Р. М. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Р. М. Косміна. – К. : Вища школа, 2008. – 367 с.

18. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз : підручник / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна. – К. : ЦУЛ, 2008. – 392 с.

19. Крупка Я. Д. Фінансовий облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. Я. Микитюк. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : Кондор, 2013. – 551 с.

20. Лень В. С. Фінансовий облік : навч. посіб. / В. С. Лень. – К. : Академія, 2011. – 608 с.

21. Лишиленко О. В. Фінансовий облік : підручник / О. В. Лишиленко. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : ЦУЛ, 2008. – 556 с.

22. Лучко М. Р. Фінансовий облік: навч. посіб. [первинна документація та облікова реєстрація] / М. Р. Лучко, М. Я. Остап'юк. – К. : Знання, 2008. – 319 с.

23. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посіб. / В. О. Мец. – К. : Вища школа, 2005. – 246 с.
24. Нельга А. С. Фінансовий облік II : навч. посіб. / А. С. Нельга, О. М. Бондаренко. – К. : НАУ, 2009. – 148 с.
25. Орлова В. К. Фінансовий облік : навч. посіб. / В. К. Орлова, М. С. Орлів. – 2-ге вид, доп. і перероб. – К. : ЦУЛ, 2010. – 510 с.
26. Податковий кодекс України затверджений постановою ВРУ від 02.12.2010 р. № 2755-VI (редакція станом на 10.09.2017 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
27. Подольська В. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / В. О. Подольська, О. В. Яріш. – К. : ЦУЛ, 2007. – 488 с.
28. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність : Закон ВРУ від 16.07.99 р. № 996-XIV (редакція станом на 11.06.2017 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
29. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інструкція, затверджена наказом МФУ від 30.11.1999 р. № 291 (редакція станом на 24.07.2015 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
30. Про інвентаризацію активів та зобов'язань : Положення, затверджене наказом МФУ від 02.09.2014 р. № 879 (редакція станом на 18.11.2016 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
31. Рассулова Н. В. Облік і аудит : навч. посіб. / Н. В. Рассулова та ін. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2008. – 912 с.
32. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. / Г. В. Савицька. – К. : Знання, 2004. – 654 с.
33. Советов Б. Я. Моделирование систем : учебник для ВУЗов / Б. Я. Советов, С. А. Яковлев. – СПб : Юрайт, 2015. – 343 с.

34. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навч. посіб. / В. В. Сопко. – К. : КНЕУ. – 526 с.

35. Стельмащук А. М. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / А. М. Стельмащук, П. С. Смоленюк. – К. : ЦУЛ, 2007. – 528 с.

36. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства : навч. посіб. / Н. В. Тарасенко. – 2-ге вид., стер. – К. : Алерта, 2003. – 485 с.

37. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник. – 6-те вид. допов. і перероб. – К. : Алерта, 2013. – 982 с.

38. Ткаченко Н. М. Фінансовий облік 2 : навч. посіб. / Н. М. Ткаченко, О. В. Борович, І. Л. Цюцяк. – К. : Алерта, 2014. – 456 с.

39. Федорович Р. В. Фінансовий аналіз : навч-метод. посіб. / Р. В. Федорович, О. М. Загородна, В. М. Серединська. – Тернопіль : ТАНГ, 2006. – 149 с.

40. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств : навч. посіб. / О. С. Філімоненков. – 2-ге видання, перер. та доопр. – К. : МАУП, 2004. – 328 с.

41. Фінансові інструменти [подання] : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 32, затверджений IASB від 01.01.2012 р. (редакція станом на 01.01.2012 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

42. Фінансові інструменти : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 13, затверджено наказом МФУ від 30.11.2001 р. № 559 (редакція станом на 09.08.2013 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

43. Хома С. В. Фінансовий облік : навч. посіб. / С. В. Хома, В. К. Орлова, М. С. Орлив. – К. : ЦУЛ, 2010. – 510 с.

44. Хорнгрен Ч. Т. Бухгалтерский учет: управленческий аспект / Ч. Т. Хорнгрен, Дж. Фостер, Ш. Датар / пер. с англ. О. Л. Кавериной, Я. В. Соколова. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 416 с.

45. Хруцкий В. Е. Внутрифирменное бюджетирование: настольная книга по постановке финансового планирования / В. Е. Хруцкий, В. В. Гамаюнов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 464 с.
46. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : підручник / Ю. С. Цал-Цалко. – К. : ЦУЛ, 2008. – 566 с.
47. Чебанова Н. В. Фінансовий облік : підручник / Н. В. Чебанова, Т. І. Єфименко. – К. : Академія, 2009. – 704 с.
48. Чернелевський Л. М. Бухгалтерський облік у документах : навч. посіб. / Л. М. Чернелевський. – К. : Пектораль, 2010. – 396 с.
49. Черниш С. С. Економічний аналіз : навч. посіб. / С. С. Черниш. – К. : ЦУЛ, 2010. – 312 с.
50. Чеснакова Л. С. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Л. С. Чеснакова, А. В. Алексєєва, В. В. Масалітіна. – К. : КНТЕУ, 2009. – 397 с.
51. Шара Є. Ю. Фінансовий облік-II : навч. посіб. / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська-Гонтаренко. – К. : ЦУЛ, 2016. – 308 с.
52. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / В. Г. Швець. – К. : Знання, 2008. – 535 с.
53. Шило В. П. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства : навч. посібн. / В. П. Шило, Н. І. Верхоглядова, С. Б. Ільїна. – К. : Кондор, 2005. – 240 с.
54. Шиян Д. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Д. В. Шиян, Н. І. Строченко. – К. : А.С.К., 2003. – 240 с.
55. Шнайдерман Л. З. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в умовах антикризового регулювання стану підприємств: підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Л. З. Шнайдерман. – Тернопіль : ТАНГ, 2003. – 210 с.